

§ 2.

Effectus suspensionis.

903 1. Suspensus graviter peccat, si actum sibi prohibitum exercet. In aliquibus tamen parvitas materiae admitti potest, ut quando suspensus ab ordine benedictionem mensae (i. e. prandii vel coenae) faciat.

Easdem vero causas excusantes omnino admittere debemus, quas in excommunicatione excusare cognovimus, videlicet gravem metum, periculum diffamationis, aut etiam petitionem fidelium, relate ad eum, qui occulte suspensus est neque vitandus.

2. Suspensus publice non toleratus *invalidè* exercet jurisdictionem, quippe qua privatus existit; toleratus autem semper valide eam exercet, quantumvis illicite, sicut de excommunicato dictum est.

3. Qui suspensionem, quae censura sit, exercitio ordinis sacri sibi per suspensionem interdicti violat, irregularitatem incurrit. Excipe semper causas n. 1 relatas: nam quod sine novo delicto gravi fit, irregularitatem non inducit.

904 Hinc communiter deducunt: 1. Episcopus, a Pontificalibus suspensus, non incurrit irregularitatem, si in Pontificalibus celebrat. Celebrare enim non est episcopalis ordinis proprium, sed presbyteralis; id autem *in Pontificalibus* facere, grave quidem illi peccatum est, at non mutat actus *substantiam*, quae ad inferiorem ordinem sibi non interdictum spectat.

2. Episcopus, a Pontificalibus suspensus, qui sacros ordines confert, vel confirmat, sacra olea consecrat, sive altaria, templa, fit irregularis. Haec enim omnia aut ex Christi institutione, aut ex Ecclesiae lege ad ordinem pontificalem pertinent; ordo vero episcopalis vere ordo *sacer est*, a presbyteratu gradu distinctus. Quare id, quod aliqui dicunt, ne in illis quidem casibus irregularitatem contrahi, eo quod episcopatus ordinem novum et distinctum non constituat, prorsus rejiciendum est: v. S. Alph. H. *Apost.* tr. 19 n. 64.

§ 3.

Suspensionis cessatio.

905 1. Suspendio pro certo et determinato tempore lata, aut sub conditione inflata, eo ipso cessat, impleta conditione vel tempore elapso. Ante elapsam tempus determinatum solvi nequit, nisi iis modis, quibus solvitur suspendio indefinite lata.

2. Suspendio, quae ut vindicativa poena infligitur, (vel quae utcumque non est censura), *dispensatione* legitimi Superioris aufertur.

3. Suspendio, quae censura est atque indefinite lata, *absolutione* aufertur; idem dic de ea suspensionis censura, quam ad certum tempus latam aliquis solvi postulat ante elapsam terminum.

4. Absolutio autem, si de suspensione *ab homine* agitur, Superiori reservata est; si agitur de suspensione *latae sententiae*, quando *censura* est, ejus absolutio cuilibet confessario in foro interno committitur, nisi aut reservatio in ipsa lege sit expressa, aut ex natura rei in foro

externo res absolvenda sit, aut absolutio suspensionis „*certi temporis*“ ante elapsam tempus postulatur: cf. Del Vecchio t. I. n. 550. Nunc igitur raro omnino est suspendio non reservata.

5. In articulo mortis probabiliter quilibet confessarius vel sacerdos a qualibet suspensione, quae *censura* sit, absolvere potest, salva tamen pro diversis causis obligatione, post sanitatem, si recuperetur, comparandi coram legitimo Superiore ejusque mandata excipiendi: cf. Trident. sess. 14 *de poenit.* cap. 7.

Caput IV.

De tertia censurarum specie seu interdicto.

§ 1.

Generalis notio et divisio.

1. Tertia et ultima censura est interdictum, quod est censura, 906 qua aut certis personis aut in certis locis interdicuntur quaedam sacramenta aliaeque quaedam sacrae functiones.

2. Quo melius intelligatur interdicti natura, praestat comparisonem et distinctionem inter illud et reliquas censuras instituere, maxime quum quidam effectus iidem sint, i. e. privatio earundem rerum, quae fit per excommunicationem, etiamsi ibi simul cum aliis inducantur, vel ex parte etiam per suspensionem induci possint. At diversa ratione fit illa privatio. — Videlicet excommunicatio usu rerum sacrarum privat, prout ille usus est *communicatio cum Ecclesia et fidelibus*. Suspendio usu sacrarum rerum privat, quatenus est *exercitium sacrae potestatis*. Interdictum usu illarum privat, quatenus sunt *quaedam res sacrae*. Cf. Suarez *de censuris* disp. 32 ab initio.

3. Quoad divisionem interdicti haec nota:

1) Interdictum est aut *locale*, aut *personale*, aut *mixtum*, prout usus rerum sacrarum immediate prohibetur fieri in aliquo loco (sc. mediante loco semper homines afficiuntur), aut immediate prohibetur certis personis, aut utrumque simul immediate fit.

2) Interdictum est aut *generale*, aut *speciale* sive *particulare*, prout interdictum fertur in aliquod totum, et consequenter in partes, quatenus ad illud totum pertinent, aut immediate in singularem seu particularem locum seu personam fertur. Hinc esse potest:

- a) interdictum locale generale,
- b) interdictum locale speciale,
- c) interdictum personale generale,
- d) interdictum personale speciale.

3) Interdictum aut *totale* aut *partiale* est, prout omnium illarum rerum sacrarum usus, quae prohiberi solent, interdicuntur, aut una alterave pars tantum. Sic partiale interdictum est, quod vocatur „*ab ingressu ecclesiae*“.

907 4. Quoad culpam seu causam, propter quam interdictum ferri potest, haec breviter dicenda sunt:

1) Interdictum personale speciale requirit culpam personalem ipsius rei, qui punitur, eumque poena statuta ubique comitatur.

2) Interdictum personale generale (v. g. in cives talis loci, in capitulum, familiam latum) non requirit necessario culpam omnium membrorum; nihilominus comitatur, saltem ex parte, omnes particulares personas sub communitate ista comprehensas, ubicunque existunt. Sed personaliter innocentes possunt ab interdicto se eximere, si possibile ipsis est desinere esse membra illius communitatis, et si re ipsa desinunt.

5. Quoad ambitum interdicti haec advertite:

1) Interdictum locale generale comprehendit omnia loca particularia sive sacra sive non sacra intra limites loci generalis existentia; imo loca exempta in illis conditionibus ab ipso jure interdicuntur, ut etiam suburbia et loca adeo vicina, ut ad ea facillime transitus et confluxus fieri possit, atque ita interdictum effectu fere careat. Quare etiam si locus ille vicinus alius diocesis sit, habetur interdictus a jure: v. Suarez de cens. disp. 32 sect. 2 n. 23. Interdictum vero locale speciale ad determinatum locum vel determinata loca restringitur.

2) Ut vero interdicti localis specialis ambitus cognoscatur, advertite illud principium: Accessorium sequitur principale, sed non vice versa. Igitur interdicta ecclesia, etiam coemeterium adjacens interdicuntur: adjacenti autem coemeterio interdicto, nondum interdicta est ecclesia: vide cap. „Si civitas“ (17) l. 5 tit. 11 in 6.

3) Interdictum locale, sive generale sive speciale, involvit semper aliud interdictum personale speciale, scilicet contra eum vel eos, qui causam interdicto dederunt; reliquos homines non afficit, nisi in loco interdicto: vide cap. „Si sententia“ (16) l. 5 tit. 11 in 6.; cf. etiam Suarez l. c. sect. 2 n. 34 et 35.

§ 2.

Uterior explicatio effectuum interdicti, seu: quanam res sacrae prohibeantur.

Tria genera sacrarum rerum sunt, quae prohibentur: 1) Sacramenta quaedam, 2) officia divina, 3) sepultura ecclesiastica.

Punctum I.

De sacramentis prohibitis.

908 1. Nisi minister, vel resp. recipiens, sit speciali interdicto personali ligatus, licet conferri sacramenta sequentia:

1) baptismum, etiam solemniter: ex cap. „Responso“ (43) decretal. l. 5 tit. 39, cf. S. Alph. l. 7 n. 334.

2) confirmationem *ibid.*;

3) poenitentiam ex cap. „Alma“ (24) l. 5 tit. 11 in 6;

4) extremam unctionem tum tantum, quando aliud sacramentum ita certo et secure dari nequit: sume moribundum sensibus destitutum;

5) Eucharistiam solummodo pro Viatico: ex cap. „Responso“ ut supra;

6) matrimonium sine benedictione: v. *ibid.*, S. Alph. l. c.

Prohibentur ergo:

1) Eucharistiae ordinaria distributio;

2) nuptiarum benedictio;

3) collatio ordinum;

4) extrema unctio extra casum necessitatis explicatae: ex cap. „Quod in te“ (11) decretal. l. 5 tit. 38.

2. Personaliter autem interdicti ad sacramenta nullatenus admittendi sunt, nisi versantur in periculo mortis atque probabilem poenitentiam ostendunt¹. — Ita saltem, si — ut communiter obtinet — interdictum reservatum est; alioquin agendum est, sicut in ceteris censuris.

Punctum II.

De divinorum officiorum prohibitione.

Divina officia, quae fieri locis interdictis, et quibus interesse homines⁹⁰⁹ interdicti vel alii locis interdictis vetantur, sunt Missa et aliae publicae functiones liturgicae. (Cf. ea, quae tractantes de excommunicatione circa officia divina diximus.) Sed limitationes quaedam apponendae sunt.

1. In festis solemnioribus fieri possunt officia divina januis ecclesiae apertis et cum cantu, atque *admissis omnibus* (i. e. excommunicatis exclusis, interdictis admissis: cf. Castropal. de censur. d. 5 p. 4 § 2 n. 18), si modo ii, qui causam dederunt interdicto, non audeant accedere ad altare (i. e. neque ad S. Communionem, neque ad offertorium seu oblationem faciendam). Ea tamen concessio non valet pro interdicto locali speciali, ut si aliqua ecclesia speciatim interdicta est: ex cap. „Alma Mater“ (24) l. 5 tit. 11 in 6.

Festa illa solemniora sunt: Nativitatis Domini N., Paschatis, Pentecostes, Assumptionis B. Mariae V., Corporis Christi cum tota octava. Festa vero ita computantur, ut liceat incipere *cum primis Vesperis* festi, imo pro Paschate et Pentecoste probabiliter incipere licet a Missa Sabbati Sancti sive vigiliae Pentecostes, atque omnes illos dies Paschatis et Pentecostes computare, qui sint festi de praecepto.

2. Etiam in ecclesiis specialiter interdictis licet, si S. Eucharistia ibi asservanda est, semel in hebdomada occulte et januis clausis celebrare pro conficiendo et renovando SS. Sacramento pro infirmis; et, si quando necessarium sit, ad Viaticum moribundo ministrandum: ex cap. „Permittimus“ (57) decretal. l. 5. t. 39.

3. Alias vero Missa et aliae functiones in loco interdicto fieri non⁹¹⁰ possunt, nec interdictae personae possunt harum functionum esse participes (i. e. neque ea peragere, neque iis assistere illis licet). Attamen sunt personae quaedam exemptae, quae in generali interdicto non comprehenduntur; quapropter illae possunt et debent januis clausis sine cantu divina officia peragere. Videlicet interdicta civitate vel inter-

¹ In extrema necessitate sufficere ad conditionatam reconciliationem tunc plane peragendam, ut impenitentia non sit certa, ex iis, quae de sacramento poenitentiae dicta sunt, satis colligitur.

dictis civibus, clerici i. e. omnes, qui privilegio fori et canonis fruuntur, non censentur interdicti.

4. In ecclesiis igitur non specialiter interdictis clerici non interdicti possunt et debent januis clausis et sine cantu divina peragere, iique possunt S. Eucharistiam recipere. — Verum admittere nequeunt eos, qui sunt interdicti, sive reos sive innocentes, nisi forte, deficiente clerico, aliquis ex innocentibus sumatur pro ministro ad Missam ministrante. — Quodsi quis ex iis, qui personaliter interdicti et simul publice denunciati sunt, sese intrudit, agendum est sicut in excommunicato vitando; attamen si expelli nequit, in illo solo loco vel illa sola civitate, quae interdicto subjacet, propter hujus hominis praesentiam cessandum est a divinis officiis et Sacro incepto. Cf. Castropal. l. c., S. Alph. n. 333, Mazzotta de cens. disp. 4 cap. 2 § 1.

5. Ceterum quando interdictum locale fertur, innocentes in alium locum se conferre possunt, ibique divinis interesse, v. g. si interdictum fertur in urbem. Aliud est, si in *populum ut talem* fertur interdictum, quippe quod sit personale. Cf. cap. „Si sententia“ (16) l. 5 tit. 11 in 6.

Punctum III.

De privatione ecclesiasticae sepulturae,
(de qua cf. cap. „Si sententia“, ut modo).

911 Breviter in ordinem redacta habes haec apud Mazzotta l. c. § 3:

1. Interdicto locali generali vetatur, ne quis in illo loco ecclesiastica sepultura donetur, exceptis quibusdam; sc.: 1) Jure excepti sunt clerici, nisi interdicto personali subjaceant; at etiam in exsequiis celebrandis officia divina in sola ecclesia et sine solemnitate peragere licet. Clerici autem *lato sensu* sumuntur, ut supra. 2) Infantes alique innocentes *extra* locum interdicti sepeliri quidem possunt; imo probabiliter etiam in loco *generaliter* interdicto tempore festivitatum, quo celebratio divinatorum officiorum conceditur. Pro ea opinione afferuntur Ugolin., Suarez, Castropal.: quem cf. l. c. p. 4 § 3.

2. Interdicto locali speciali eadem fit sepulturae prohibitio: imo clerici, quamquam sepeliri in eo loco possunt, tamen sepeliendi sunt *sine Missa*.

3. Interdicto personali generali omnia illius communitatis membra privantur sepulturâ ecclesiasticâ omnino, quocunque loco existant, nisi forte innocentes solvere potuerint et re ipsa solverint suam ad communitatem relationem et nexum, ita ut ejus membra esse desierint. At ejusmodi interdictum, ut hunc effectum habeat, publice denuntiandum esse debet.

4. Interdicto personali speciali quicumque ligatus est, privatur sepulturâ ecclesiasticâ, si modo denunciatus erat neque signa poenitentiae ostendit. Si vero denunciatus non erat, non vi interdicti sepulturâ privatur, sed si privatur, id fit — ut sane fieri facile potest vel debet — titulo publici peccatoris in impenitentia defuncti.

§ 3.

De interdicto „ab ingressu ecclesiae“ speciatim.

1. Interdicto „ab ingressu Ecclesiae“ reo haec prohibentur: 912

1) celebratio divinatorum officiorum vel exercitiorum ordinis sacri in ecclesia;

2) assistentia divinatorum officiorum in ecclesia;

3) sepultura (sepeliri) in ecclesia aut ecclesiastico coemeterio, nisi poenituerit: „Is cui“ (20) l. 5. tit. 11 in 6.

NB. *Ecclesia* sumitur pro omnibus aedibus sacris publice deputatis ad officia divina ibi peragenda; comprehenduntur igitur *oratoria publica, non oratoria privata*.

2. Non obstante interdicto ab ingressu ecclesiae, licet taliter interdicto, nisi aliud quid obstat, sequentia agere:

1) tempore, quo divina non peraguntur in ecclesia, eam ingredi, vel etiam tempore, quo peraguntur, sed tum solummodo per eam transitum facere, ita ut mora non trahatur ad assistendum divinis officiis: ita probabiliter secundum complures scriptores, v. Del Vecchio l. n. 555;

2) imo tempore, quo divina non peraguntur, licet interdicto sacramenta recipere, sed non ea administrare;

3) *extra ecclesiam*, si id alias interdicto licet, potest divina peragere; idque licere potest etiam in coemeterio: nam id unum, quod propter illud interdictum in coemeterio quolibet ecclesiastico non licet, est, hominem interdictum sepeliri.

§ 4.

Violatio interdicti, ejusque culpae gravitas.

1. Omnes, qui *personale* interdictum violant, per se graviter peccant, nisi forte causa necessitatis, ut in aliis censuris, praecipue occultis, excusat, aut parvitas materiae, v. g. assistentia in divinis officiis brevi tempore facta ab aliquo, qui specialiter interdictus non est.

2. Clerici graviter peccant locale interdictum violantes per sacramentorum administrationem, celebrationem divinatorum januis apertis vel solemniter vel admissis interdictis, sepulturae concessionem: praeter casus in jure exceptos. — Attamen si brevi tantum tempore janua relinquitur aperta, censetur materia parva.

3. Laici interdictum locale violantes graviter peccant: 1) si recipiunt sacramenta prohibita, 2) si cogunt alios ad officia divina aut impediunt exclusionem eorum, qui prohibentur assistere, 3) si compellunt ad ecclesiasticam sepulturam, 4) si ipsi in loco interdicto aliquem sepeliunt.

4. Si quis vero innocens clam tantum in ecclesiam se confert, ibique divinis officiis interest, secundum complures veniale tantum peccatum committit, quamquam unum ex gravioribus peccatis venialibus.

5. Qui interdictum *personale* violat per exercitium actionis sacro ordini annexae, vel in loco quoquo modo nominatim interdicto aliquod officium divinum peragit, incurrit irregularitatem: cf. D'Annibale l. n. 374. — Aliae poenae hodie ad haec restringuntur:

914 1) excommunicatio non reservata in eos, qui mandant vel cogunt ad sepulturam ecclesiasticam hominis nominatim interdicti (Constit. „*Apostolicae Sedis*“ ser. IV. n. 1);

2) suspensio Rom. Pontifici reservata contra eum, qui ab Episcopo nominatim interdicto ordinem suscepit, eaque suspensio incurritur *ab ordine sic suscepto* (ibid. *Suspens.* n. 6);

3) interdictum ab ingressu ecclesiae contra eos, qui interdictum locale violant celebrando aut celebrari faciendo divina (ibid. *Interd.* n. 2);

4) activa et passiva electione privantur clerici vel religiosi violantes interdictum locale: ex cap. „*Is, qui*“ (18) l. 5 tit. 11 in 6.

NB. 1. Ab interdicto personali speciali, quod a jure sit latum pro indeterminato tempore, nisi reservatio sit expressa aut natura causae eam exigat, absolvere quidem potest, si de foro interno agitur, supposita justa dispositione poenitentis, quilibet confessarius; ab aliis autem interdictis absolvere ille tantum potest, qui tulit, aut qui ejus est Superior. Excipitur tamen articulus mortis, siquidem illo tempore quilibet confessarius a personali interdicto quocumque absolvere potest, imposita pro circumstantiis obligatione comparandi post superatum forte mortis periculum vel morbum.

NB. 2. Ferre interdictum locale solus ille potest, qui externam jurisdictionem localem habet. Imo praelati id nequeunt, nisi in territorio subiectum sibi *populum* habeant. Cf. Mazzotta l. c. cap. 4.

Caput V. — Appendix.

De poenis ecclesiasticis vindicativis, quae quoad effectus censuris similes sunt, sive de Depositione, Degradatione, Cessatione a divinis, sepulturae privatione.

915 Quo melius per oppositionem et collationem similium poenarum eae, quas hucusque exposuimus, cognoscantur, breviter dandam esse duxi notionem reliquarum poenarum ecclesiasticarum; quamquam illae per se, utpote poenae *externi fori tantum*, ad jus canonicum spectant, ibique plenius tractandae sunt.

Cf. Phillips *Lehrbuch*, § 188, von Schulte *System des can. Rechts* p. 396 sqq., Schmalzgrueber *jus ecclesiast.* l. 5 tit. 37, Berardi *Comment.* t. IV. p. 183 sqq.

Cum suspensione igitur cognitionem quandam habent poenae illae priores, depositionis et degradationis, posteriores cum interdicto: verum nullatenus sunt censurae.

§ 1.

Depositio.

1. Depositi poena ecclesiastica est — utar verbis Benedict. XIV. *de syn. dioec.* l. 9 cap. 6 n. 3. — per quam clericus perpetuo removetur a suscepti ordinis exercitio, aut ab officio et ecclesiasticae jurisdictionis usu, aut a beneficio, aut denique ab ordine simul et officio atque beneficio.

2. Distinguitur a suspensione: 1) eo quod semper privat non tantum licito, sed etiam valido usu ejus potestatis, quae ab Ecclesia pendet (a for-

tiori inducit, sicut suspensio, inhabilitatem ad aliquod ecclesiasticum officium vel beneficium accipiendum); 2) eo quod depositio est de se *perpetua*, neque mere medicinalis poena.

3. Ut haec poena infligi possit, clericus convictus esse debet alicujus gravis sceleris commissi.

4. Clericus depositus retinet nihilominus utrumque privilegium fori et canonis.

§ 2.

Degradatio.

1. Poena degradationis, quae multo magis perpetua est et per se non 916 condonatur, id addit super depositionem, ut clericum coram ecclesiastico foro omnino releget ad statum laicalem, ita ut omni officio clericali et jure ad id privatus existat, neque amplius privilegio fori vel canonis fruatur.

2. Distinguitur tamen degradatio *verbalis* et *realis* (sive actualis). Verbalis degradatio solo privilegio fori privat, relinquit clerico privilegium canonis; cum reali degradatione utriusque privilegii extinctio conjungitur.

3. Pro majore dignitate clerici degradandi major numerus iudicum, imo Episcoporum requiritur, ut coram iis res agatur. Cf. tamen. Trid. sess. 13 c. 4 *de ref.*

Degradationem verbalem subsequitur, si ad illam procedendum est, realis, qua clericus ornatu suo competenti indutus gradatim sacris vestibus et insignibus exuitur cum caerimoniis in Pontificali descriptis. Quibus expletis, degradatus iudici laicali adstanti traditur, ut secundum civiles leges in reum animadvertatur; commendatur quidem iudici, ut moderatione utatur et a poena sanguinis absteat.

4. Degradationem Episcopus infligere nequit, nisi propter gravissima crimina, in quibus clericus incorrigibilem se ostendit, aut quibus *in jure* haec poena decernitur. Incorrigibilis ille censetur, qui neque depositione neque excommunicatione ad meliorem frugem deduci potuerit.

Crimina, quibus ex jure communi degradationis poena annexa sit, a Bened. XIV. l. c. *de syn.* l. 9 c. 6 n. 7 haec recensentur:

1) haeresis et apostasia, saltem si relapsus aut pertinacia accedat; 2) falsificatio literarum Apostolicarum; 3) assassinium; 4) frequens sodomia; 4) celebratio Missae vel exceptio confessionum sine ordine presbyterali; 6) furtum SS. Eucharistiae; 7) procuratio abortus (post foetum animatum) effectu secuto.

At in aliis etiam criminibus valde atrocibus, si ut supra de incorrigibilitate constat, ad degradationem tandem procedi potest.

5. Clericus vero degradatus per se nullo modo eximitur ab obligatione recitandi officii divini, aliisque oneribus, nisi forte propter aliam poenam superadditam — e. g. condemnationem ad triremes — recitatio divini officii fiat moraliter impossibilis.

§ 3.

Cessatio a divinis.

1. Cessatio a divinis non tam poena est, quam publicus luctus im- 917 positus propter gravissimum crimen in aliquo loco commissum; est autem semper *localis*.